

SPECIMEN

CONIECTURARUM

IN PLATONEM.

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS

PR 6 192

SCRIBEBAT

LUDOVICUS FRIDERICUS HEINDORF

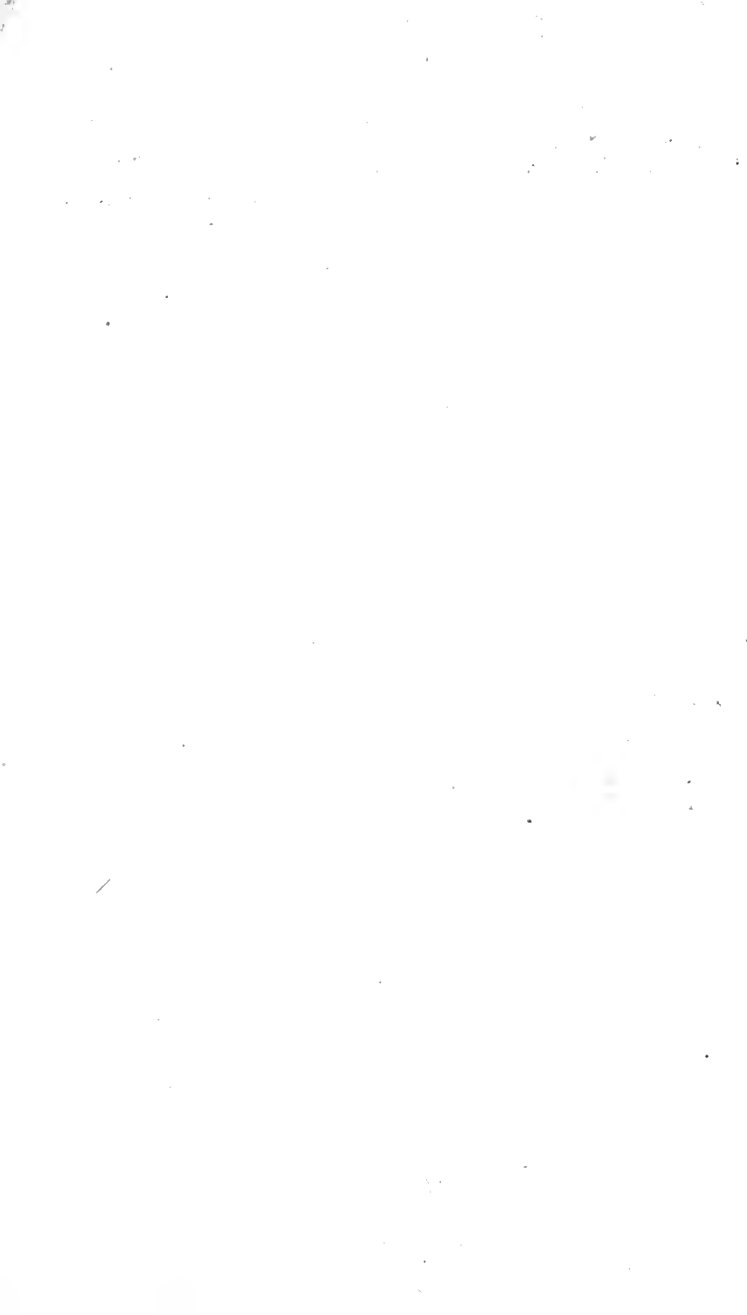
DOCT. PHILOS. ET AA. LL. — M. G.

GYMNAS. BEROL. PROF.

BEROLINI

SUMPTIBUS G. C. NAUKII.

CIDICCCXCVIII.

V I R O
PERILLUSTRI ET AMPLISSIMO
CHRISTIANO BENIAMINO
WACKENRODERO

REGIS A CONSILIIS BELLICIS INTIMIS
PRIMO CIVITATIS BEROLINENSIIUM CONSUL
SCHOLAE BEROLINO-COLONIENSIS
GYMNASIARCHAE
ETC. ETC.

LIBELLUM HUNC
PIETATIS ET GRATI ANIMI
DOCUMENTUM

E S S E V O L U I T

AUCTOR.

Mirari saepe audio multos, quae caussa sit, cur, quem veterum philosophorum unum politissimus quisque antiquitatis iudex in deliciis maxime semper habuit, eius in operibus vel ad criticas leges corrigendis vel ex verborum rerumque doctrina illustrandis tam paucorum elaborarit industria. Platonem dico illum, cuius singuli nonnunquam versus interpretis, paginae singulae emendatoris operam requirunt. Nam primum libri ii, qui philosophis largissimam praebent eleganter philosophandi materiam, *Parmenides*, *Sophista*, *Philebus* alique, quanta his adhuc temporibus obscuritate argumentorum involuti iacent! Neque adeo iis, qui et iucundissimarum rerum varietate et divino dicendi artificio omnium studia commovere videntur posse, accuratam atque ex interioribus litteris depromptam interpretationem obtigisse reperimus. Graecae autem orationis, seu textus quem vocant, constitutio etsi in aliquot Dialogis nuper facta est diligentius, longe tamen maior pars eorum adhuc haud exiguo mendorum numero laborat; immo sunt in longioribus et praestantioribus, qui singuli centena fere vitia occultent. Nimirum nondum quisquam ex membranis sedulo conquisitis philosopho plenam salutem et integritatem reddere aggressus est; veterum scriptorum, a quibus loci ipsius plurimi vel laudantur vel significantur, scripta omnia nemo contulit aut

excussit; denique ne ipsam quidem Ficini translationem, optimi instar codicis habendam, quisquam diligenter totam exploravit. Quid multa? Etiam nunc principatum tenet *Stephani* textus, praeclare ille quidem passim, at, si in universum aestimes, tumultuaria festinatione curatus: isque ita dominatur, ut, nisi excellentes quidam in hoc genere viri spem aliquam fecissent Platonis instaurandi, magnopere esset verendum, ne, qui saeculi nostri mos est, *Stephaniana* recensio iterum iterumque repetita operosioribus curis in longum tempus viam obstrueret.

Huius igitur tam iniquae Platoniorum scriptorum fortunae quasnam potissimum causas esse dicemus? Mihi quidem, rem propius intuenti, visa omnino est iusta quaedam et constans emendatio illorum vix unius aut hominis aut aetatis esse. Omitto numerum librorum, qui vel solus plerosque a tali conatu deterreat: ipsi adeo inter se diversi ac dissimiles sunt, ut in duas certe classes describi debeant, quarum altera magis ad communium litterarum peritos, altera ad eos magis, qui philosophiam profitentur, pertinere videatur. At de philosophia Platonis, quae multis sane locis abstrusior est, nec raro sibi ipsa parum constat, ut plane ad veritatem existimes, non solum ingenio opus est ad eam scientiam a natura facto, sed etiam tali, quod Graecorum antiquiorum fontibus nutritum, priscas et genuinas philosophandi rationes omnes perbiberit. Minime enim satis est, vulgaria de principum illorum decretis praecepta ex novorum compendiorum angustiis corrasisse. Iam vivida accedat mentis sagacitas, quae integras propriasque philosophi sententias, interdum callide dissimulatas, pervestiget, et, quae ille adumbravit magis quam exposuit, quoad fieri potest, ipsius via mo-

doque altius persequatur. Quam ad rem afferendus in primis est animus sobrius ab omnique cupiditate alienus, ne quis argumentorum praestigiis atque dulcibus eloquentiae lenociniis decipi se aut impediri patiatur. Denique sic praeparato adsit oportet certa quaedam liberalis philosophiae regula ac norma, ad quam omnia exigat et plures blandientis ingenii lusus examinet.

Atqui haec si quis coniuncta possederit, in eo rarissime illam reperiemus litterarum antiquarum cognitionem, sine qua Plato penitus intelligi nullo pacto potest. Etenim vel singulorum et communium vocabulorum explicatio quantas opes postulet exquisitioris doctrinae, dudum nos docuit singulare illud perfectae philologiae exemplar, *Tilmaeus Ruhnkenianus*. Quid? obscuriorum in philosophia dictionum ut multiplicem vim subtiliter eruas, quoties et quam curiose totius Platonis lectionem repetendam esse censebis? Atque nihil adhuc dixi de mirabili venustate Ἀττικωτάτου scriptoris, ad quem nemo ausit accedere, nisi qui in reliquis quoque huius generis auctoribus habitat; nihil de tritissimo usu poetarum, quorum auctoritate et locis persaepe ille utitur, cum quibus interdum etiam aemulatur arte scribendi; nihil de tot aliarum rerum, ex recondita memoria vetustatis ducendarum, uberri-
ma notitia; nihil de indefessa industria, de iudicii severitate, de critico acumine; quibus virtutibus omnibus excellere debet, qui legitimam castigationem textus suscipere voluerit. Huius vero nisi primarius respectus habebitur, ad indocti quidem vulgi inintelligenceciam adduci scriptor poterit, non ad eorum, qui in scriptis veterum cum cura et religione versari didicerunt. Itaque commode cecidit, quod Platonem adhuc nemo arripuit istorum, qu

in tractandis antiquis monumentis criticam artem tanquam *πάρεργον* factitantes, suam quam iactant interpretationem imperitis venditare secundo rumore cupiunt. Qui si volunt aliquid videri, satis habeant verbosis commentariis exornare eos scriptores, qui satis iam criticorum manus experti, promptam gloriolae materiem suppeditant; arceantur vero ab illis, qui instauratorem suum nondum invenerunt.

Non tam recensui quam tetigi ea, quae cuivis de re illa cogitanti sponte occurrant. Nam perquirere omnia et quasi praecipere, quae ad philosophum hunc perfecte omnibusque numeris adornandum pertineant, nec mei est ingenii, neque huic loco convenit. Verum si quid liceat augurari, nostrae aetatis videtur ea laus fore, ut ad accuratam illius lectionem studia hominum acrius impellantur, illorum, quos supra dixi, virorum curis atque consiliis; quibus, quisquis litteras amat, nobiscum favebit studiosissime, ne, quum leviores scriptores multi eruditis editoribus superbiant, ille, a quo ceteri prope omnes pendent, diutius careat luce sua, id est perpetua certisque legibus nixa recensione. Quam dum exspectamus, aliam simul spem nobis afferunt ea, quae hodie in patria vigent studia philosophiae, nihil non ad novam rationis trutinam exigentis; ex qua, vix dubium est, quin etiam aliquantum fructus illuc sit redundaturum. Antea vero quam haec aut illa perficiantur, omnibus, qui quidem aliquo veteris philosophiae amore tenentur, faciendum arbitramur, ut, si quid habeant ad Platonis lectionem praesidiorum, Eruditorum iudiciis modelte proponant. Equidem quum primum ad illum accuratius cognoscendum essem *Wolfii* disciplina incitatus, eius viri, quem omni, qua vitae vitalis auctorem par est, pietate et observantia profe-

quendum semper habeo, Platónica suavitatem sic me captum sentiebam, ut, quidquid otii concederetur, id huic potissimum emendando et expoliendo tribuere statuerem. Itaque, quum, perlectis reliquis Dialogis, in dulcissimo illo, qui *Phaedrus* inscriptus est, maiore cum studio haesissem, essetque mihi visus in singulis fere paginis eius plura vitia fustulisse, partim manifestiora, partim aciem facile latentia; priusquam meas in hunc librum notulas ederem, non alienum putavi, pauca inde speciminis loco perituris hisce chartis mandare, aliaque nonnulla ex aliis libris petita subiungere. Quae si harum rerum intelligentibus non improbata fuerint, in opere instituto strenue pergam; sin minus, eorum, qui haec sunt aliquando rectius acturi, magnitudine et publicis, quibus ipse fruar, emolumentis me consolabor.

In *Phaedro* igitur, quem sermonem Plato alio longe, quam vulgo putatur, consilio scripsit: neque enim de pulchro, neque de amore potissimum in eo agit, sed illud in primis videtur spectasse, ut inanem inutilemque et fallacem rhetorum artem convinceret, ac melioris eloquentiae praecepta quaedam primaria traderet: in huius igitur libri initio *Lyfiae*, celeberrimi illius oratoris, disputatio quaedam amatoria proponitur, ut *Phaedrus* quidem opinatur, probae et perfectae eloquentiae, ut *Socrati* videtur, speciosae istius vanaeque dicendi artis specimen luculentum. Miram autem et prope absurdam sententiam *Lyfias* defenderat; quippe non amantibus potius quam amatoribus gratificari pueros debere docuerat. Cuius disputationis recitatione finita *Socrates* a iuvene invitatus aliam eiusdem prorsus argumenti orationem orditur, sed ex verae eam artis ratione institutam. Ac primum, quid il-

le fit amor, de quo dicere aggressus est, accurate exponit. Deinde, videamus, inquit, quidnam et ab amatore et ab eo, qui non est amore incensus, vel utilitatis vel damni puero sit expectandum. Itaque qui libidini suae temperare non potest, is necesse est eum, quem adamat, quam iucundissimam sibi efficiat. Aegrotantibus autem iucundum est, quidquid eis non adversatur; quod melius est aut aequale, odiosum est et molestum. Quocirca neque se praestantior, neque sibi parem esse puerum suum amator facile patietur, sed inferiorem deterioraque se reddere studebit. Inferior autem docto indoctus; forti timidus; eloquentiae expers eloquente; tardus sollerti. Ita fere Plato. Tum illa addit edit. Steph. p. 259. Bip. T. X. p. 304: Τοσούτων κακῶν καὶ ἐτι πλείονων κατὰ τὴν διάνοιαν τοῦ ἐραστοῦ τῷ ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόοντων τῶν μὲν ἡδεσθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν ἢ στέρεσθαι τοῦ παραυτίκα ἡδέος. Hic locus, dubitari non potest, quin menda plura contraxerit. Nam primum ipsa structura quam contorta est et impedita; illud ἀνάγκη, quam incommode positum! Deinde magnopere unumquemque offendet genitivus iste τῶν ante ἡδεσθαι; quam rationem Graecis prorsus inauditam fuisse confidenter contenderim. Denique qui legerit cetera, quae deinceps inferuntur, verba in primis illa: Τὰ μὲν οὖν κατὰ διάνοιαν ἐπίτροπος τε καὶ κοινωνός οὐδαμῇ λυσιτελὴς ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα τὴν δὲ τοῦ σώματος ἔξι τε καὶ θεραπείαν εἶναι τε καὶ ὡς θεραπεύσει οὗ ἂν γένηται κύριος, ὃς ἡδὺ πρὸ ἀγαθοῦ ἡνάγκασται διώκειν, δεῖ μετὰ ταῦτα ἰδεῖν haec igitur qui legerit, eum necesse est ibi magis etiam haerere. Atque difficultatem huius loci perspexit Lentzius V. Cl. qui doctas nuper in hunc Dialogum edidit Animadversiones, Actis Societatis Ultraiectinae insertas; qui tamen medelam adhibuit, ut

mihi quidem videtur, parum probabilem. Quippe
 locum hunc ita constituendum putabat: Τοσούτων
 κακῶν καὶ ἔτι πλειόνων κατὰ τὴν διάνοιαν τοῦ ἐραστοῦ
 τῷ ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόντων τῶν
 μὲν ἡσθήσεται, τὰ δὲ παρασκευάσει ἢ στέρεται ἢ στερή-
 σεται τοῦ παραυτίκα ἡδούς. Qua ratione unum scru-
 pulum vir eruditus exemisse videtur, ceteros eos-
 que molestiores reliquisse. Equidem illud ἀνάγκη
 loco suo deturbatum arbitror, interque verba ἐνόν-
 των et τῶν μὲν ἡδῆσθαι reponendum; deinde verba
 τοῦ ἐραστοῦ et depravata et alieno loco intrusa, to-
 tumque locum ita restituendum: Τοσούτων κακῶν καὶ
 ἔτι πλειόνων κατὰ τὴν διάνοιαν τῷ ἐρωμένῳ γιγνομένων
 τε καὶ φύσει ἐνόντων, ἀνάγκη τὸν ἐραστὴν ὄντων μὲν ἡδε-
 σθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν κ. τ. λ. Tot igitur ac plu-
 ra etiam mala quum amasi animo natura insint, ne-
 cesse est amatorem iis, quae adsunt, laetari, cetera
 inferre. "Οντων intell. αὐτῶν, τῶν φύσει ἐνόντων,
 τὰ δὲ sunt γιγνομένα, ea quae extrinsecus afferuntur.
 Liber autem Vindobonensis, ab Altero V. D. colla-
 tus, pro τοῦ ἐραστοῦ habet ἐραστὴν, quae non levis
 est emendationis nostrae auctoritas. Parum sane
 intellexit τὴν διάνοιαν, qui huic vocabulo τοῦ ἐραστοῦ
 vitiose adscripsit. Quod de ipso amasi mente, non
 de amatoris sententia accipiendum esse, luculenter
 docent verba, quae sequuntur, supra laudata, τὰ
 μὲν οὖν κατὰ διάνοιαν κ. τ. α. Atque eodem modo
 ἡ διάνοια opponitur τῷ σώματι in Theaeteto ed. Bip.
 T. II. p. 116. Τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖται αἰ-
 τοῦ καὶ ἐπιδημεῖ· ἡ δὲ διάνοια ταῦτα πάντα ἡγησαμένη
 σμικρὰ καὶ οὐδέν, ἀτιμάσσει πανταχῇ φέρεται. Ver-
 bis autem ἀνάγκη τὸν ἐραστὴν suo loco demotis, il-
 lud ὄντων, quum ἐνόντων praecederet, facile in τῶν
 abibat. Denique huic scripturae nostrae suffragatur
 aliqua ex parte Ficinus, quum ita vertit: haec
 et plura insuper animi mala cum natura insunt vel

fiunt amato, gaudet amator atque alia insuper inferre conatur.

In eadem oratione ubi Socrates illius amoris incommoda enarrare instituit, ut doceat, quam molestus sit puero amator propter et perpetuam consuetudinem et grandiore aetatem eius, ita fere argumentatur edit. Steph. 240. Bip. 507. Amasio amator praeterquam quod noxius est, perpetua consuetudine maximam affert molestiam. Quippe aequalis, ut est in proverbio, aequali gaudet; aetatis enim aequalitas (ἡ τῶν χρόνων ἰσότης) eo, quod ad easdem ducit voluptates, propter similitudinem amicitiam efficit. Sed tamen aequalium etiam consuetudo satietatem quandam habet. Necessitas praeterea cuique est in unaquaque re gravis et molesta; hac autem puerum suum amator graviter premit. Namque senior cum iunior vivens neque die neque noctu facile discedit, sed necessitate quadam et furore agitur, seu, ut Graeca adscribam, ὑπ' ἀνάγκης τε καὶ οἴστρου ἐλαύνεται, ὃς ἐκεῖνῳ μὲν ἡδονὰς αἰεὶ διδούς ἄγει, ὀρῶντι, ἀκούοντι, ἀπτομένῳ, καὶ πᾶσαν αἴσθησιν αἰσθανομένῳ τοῦ ἐρωμένου, ὥστε μεθ' ἡδονῆς ἀρρότως αὐτῷ ὑπηρετεῖν· τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ ποῖον παραμύθιον ἢ τίνας ἡδονὰς διδούς ποιήσει τὸν ἴσον χρόνον συνόντι μὴ οὐχὶ ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν ἀηδίας; Haec omnia facilem sane habent explicatum praeter illa τὸν ἴσον χρόνον, quae utcumque interpretere, non modo commodus, sed ne ullus quidem sensus existet. Hoogevenius quidem de Part. p. 509. ed. Schütz. haec ita expresit: *at vero amasio quale solatium aut quas praebebit voluptates, quibus consuetudinis aequalia reddat tempora, quo minus in extremum incidat taedium.* Quasi vero Plato scripisset ἴσον τὸν χρόνον; neque quid sint *aequalia illa tempora*, facile quisquam dixerit. Scilicet Hoogevenius non vidit, levissima

quadam emendatione opus esse. Repone τὸν ἀνίστον χρόνον; iam loci sensum verborumque structuram expeditam habebis. Hoc enim dicit Plato: at vero amasio quale solatium aut quas voluptates affe-rens efficiet, ut ne ipsi (συνόντι) aetatis inaequalitas (ὁ ἀνίστος χρόνος, ut supra ἡ χρόνων ἰσότης scripserat) in summum aliquando taedium vertatur.

Sed age, ad luculentissimam et celeberrimam sermonis huius partem, ad disputationem de antiqua humanae mentis conditione progrediamur. Quae quonam consilio huic libro intexta nobis videatur, alio disferemus loco. Nunc mendorum, quae complura ex iniuria temporis traxit, uno aliquo liberare eam conemur. Animi humani, (ita fere disputat ille, hoc in loco poëta magis quam philosophus) donec integri sunt alatique totum coelum perlustrant; alis autem amissis in haec corpora delabuntur, humanamque figuram induunt. Deinde haec addit Steph. 246. Bip. 321: Τὴν δ' αἰτίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς, δι' ἣν ψυχῆς ἀπορρέει, λάβωμεν. Ἔστι δέ τις τοιαύδε. πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθεῖς ἄγειν ἄνω μετεωρίζουσα, ἥ τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ. Κεκοινῶνῃκε δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θεοῦ ψυχῇ· τὸ δὲ θεῖον καλὸν, σφόν, ἀγαθόν, καὶ πᾶν ὅτι τοιοῦτο. τοῦτοις δὴ τρέφεται τε καὶ αὐξεται μάλιστα τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα. Hoc igitur loco videtur in verba illa κεκοινῶνῃκε δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θεοῦ ψυχῇ quodpiam mendum irrepsisse. Eorum enim, ut hodie leguntur, duplex structura statui potest. Quippe si ea hunc in modum ordinaveris: Ψυχῇ κεκοινῶνῃκε τοῦ θεοῦ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα, huiusmodi fere existet sensus: omnium, quae sunt corpori adiuncta, maxime animus particeps est divini; quam quidem sententiam frigidam esse, neque Platonis acumine

dignam, facile sentias. Sin ita: Ψυχὴ κεκοινώνηκε μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου, haec efficietur sententia: animus est maxime particeps eorum, quae sunt annexa corpori τοῦ θείου. Verum quamvis deo corpus *Plato* tribuerit; tribuit enim paullo superius: tamen hic τὸ θεῖον non de deo ipso accipiendum esse docent verba paullo mox sequentia: Τὸ δὲ θεῖον καλὸν κ. τ. λ. Ac sane ψυχὴ illud, ita in fine sententiae positum, videtur languidi aliquid et frigidi habere. Quid multa? Tolle ineptum illud ψυχὴ, ab inepto glossatore inculcatum; quo sublato vide quam commodo facillique lapsu sententia decurrat: alae ea est natura, ut gravia in sublime tollat, ubi deorum habitat genus. Omnium autem eorum, quae corporea sunt, maxime particeps est divini (ala.) Divinum autem est, quidquid pulchrum, sapiens, bonum, et huiusmodi est. Eo igitur maxime nutritur augeturque animi ala,

Finem disputationis huius fecerat Socrates. Iamque Phaedrus, uberrimo illo et suavissimo Socraticae eloquentiae flumine mirifice delectatus, Lysiae artificia non miratur; sordet ei paene orator, paullo ante dulcissimus. Quin etiam putat illum scribendi studium omnino depositurum, praesertim quum sit nuper a principe quodam viro eam ob causam vituperatus. Sed leniter temeritatem iuvenis Socrates castigat, docens, viros in re publica graves id unum maxime exoptare, ut scriptis suis immortalem sibi laudem parent; id quod fatis intelligi ex ea, qua leges suas scribere soleant, ratione. Hoc fere argumentum est loci huius (Steph. 257. Bip. 544 sqq.) quem, quoniam et menda plura habere et explanationem non una parte videtur requirere, totum huc transcribere non dubito. Τὸν λόγον σοῦ, ita Phaedrus loquitur, πάλαι θαν-

μάσας ἔχω, ὅσω καλλίω τοῦ προτέρου ἀπειργάσω, ὥστε οὐκ ἔστι μὴ μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς Φανῆ, ἐὰν ἄρα καὶ ἐθελήσῃ πρὸς αὐτὸν ἄλλον ἀντιπαρατεῖναι. καὶ γὰρ τις αὐτῶν, ὃ θαυμάσιε, ἐναγχος τῶν πολιτικῶν τοῦτ' αὐτὸ λοιδορῶν ὠνειδίξει, καὶ διὰ πάσης τῆς λοιδωρίας ἐκάλει λογογράφον. τάχα οὖν ἂν ὑπὸ φιλατιμίας ἐπίσχοι ἡμῖν ἂν τοῦ γράφειν. ΣΩ. Γελοῖόν γ', ὦ νεανία, τὸ δόγμα λέγεις· καὶ τοῦ ἐταίρου συχρὸν διαμαρτάνεις, εἰ αὐτὰν οὕτω τινὰ ἡγῇ ψοφοδέα· ἴσως δὲ καὶ τὸν λοιδωρούμενον αὐτῷ οἷε νομίζοντα λέγειν ἃ ἔλεγεν. ΦΑΙ. Ἐφάνετο γάρ, ὦ Σώκράτες· καὶ σύννοισθ' ἃ καὶ αὐτὸς ὅτι οἱ μέγιστον δυνάμενοί τε καὶ σεμνέτατοι ἐν ταῖς πόλεσιν αἰσχύνονται λόγους τε γράφειν, καὶ καταλείπειν συγγράμματα ἑαυτῶν, δόξαν φεβούμενοι τοῦ ἔπειτα χρόνου, μὴ σοφιστὰι καλῶνται. ΣΩ. Γλυκὺς ἀγῶν, ὦ Φαῖδρε, λέληθές σε, ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγῶνος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ἐκλήθη· καὶ πρὸς τῷ ἀγῶνι λανθάνει σε, ὅτι οἱ μέγιστον φρονοῦντες τῶν πολιτικῶν μάλιστα ἐρῶσι λογογραφίας τε καὶ καταλείψεως συγγραμμάτων· οἷγε καὶ ἐπειδὴν τινὰ γράφωσι λόγον, οὕτως ἀγαπῶσι τοὺς ἐπαινέτας, ὥστε προσπαράγραψουσιν πρώτους οἱ ἂν ἐκασταχοῦ ἐπαινώσιν αὐτούς. ΦΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις; οὐ γὰρ μανθάνω. ΣΩ. Οὐ μανθάνεις, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἀνδρὸς πολιτικοῦ συγγράμματος πρῶτος ὁ ἐπαινέτης γέγραπται; ΦΑΙ. Πῶς; ΣΩ. Ἐδοξέ που, φησὶν αὐτὸ τὸ συγγραμμα, τῇ βουλῇ, ἢ τῷ δήμῳ, ἢ ἀμφοτέροις. καὶ ὅς εἶπεν, τὸν ἑαυτὸν δὴ λέγων μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζων ὁ συγγραφεύς. ἔπειτα λέγει δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐπαινέταις τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν, ἐνίστε πάνυ μακρὸν ποιησάμενος σύγγραμμα. ἢ σοι ἄλλο τι φαίνεται τὸ τοιοῦτον ἢ λόγος συγγεγραμμένος; ΦΑΙ. Οὐκ ἔμοιγε. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν οὗτος ἐμμένῃ, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής· ἐὰν δὲ ἐξαλειφθῇ, καὶ ἄμοιρος γένηται λογογραφίας τε καὶ τοῦ ἀξίος εἶναι συγγράφειν, πενθεῖ αὐτὸς τε καὶ οἱ ἐταῖροι. Hic primum in verbis illis καὶ γὰρ τις αὐτῶν, ὃ θαυμάσιε,

ἐναγχος τῶν πολιτικῶν τοῦτ' αὐτὸ λοιδορῶν ὠνειδίζει
 istud αὐτῶν probum non puto. Nam probum si es-
 set, et loco incommodo positum esset, et ὠνειδίζει
 illud casus suo careret. Scribendum αὐτῷ. Mox
 σύνοισθα mirum profecto est; quod ni singulari
 prorsus usu a Platone hic adhibitum putes, mecum
 facile reponas σύ γ' οἶσθα. Sequitur Socratis respon-
 sio Γλυκὺς ἀγκῶν etc., ut hodie scribitur, absurda
 prope neque Platonis Socrati decora. Sed paullo
 altius repetendum videtur. Illud igitur proverbium
 γλυκὺς ἀγκῶν quemnam habeat significatum, ne ve-
 teribus quidem Grammaticis liquido cognitum fuisse
 putamus. Triplex enim explicandi eius ratio in-
 venit: una quae hic exponitur; altera apud Athe-
 naeum XII, 5. et 10.; tertia apud Suidam v. γλυκὺς
 ἀγκῶν. Quarum omnium verum ut dicam, nulla
 mihi quidem satisfacit. Athenaeus enim narrat,
 Lydos, vitae mollitia diffuentes, alienas uxores
 virginesque in locum quendam, ob id ἀγκῶνα voca-
 tum, conduxisse ibique cum iis consuevisse. Qua-
 rum unam, Omphalen, quum ad regnum evecta
 esset, ut acceptam olim iniuriam ulcisceretur, in illo
 ipso loco dominorum filias cum servis inclusisse.
 Lydos igitur, quo rei indignitatem verbo lenirent,
 locum eum appellare mulierum certamen, dulcem
 cubitum. Οἱ Λυδοὶ τὸ πικρὸν τῆς πράξεως ὑποκορίζο-
 μενοι τὸν τόπον καλοῦσι γυναικῶν ἀγκῶνα, γλυκὺν ἀγκῶ-
 να; in quo ut ne quis verba extrema pro spuris
 habeat, facit et Casauboni auctoritas et verba illa
 c. 10. Τῷ μὲν Σαρδέων ἀγκῶνι γλυκεῖ προσαγορευομένῳ.
 Hoc igitur commentum cuiuscumque est, illud certe
 ex eo intelligitur, proverbii huius vim Athenaeum
 ad ὑποκορισμὸν quendam retulisse. Et quae hic in
 Platone leguntur, ea similem fere eius originem a
 re tristi, leni nomine mitigata, ducendam decla-
 rant. Conf. Zenob. II. 92 Hesych. p. 839. ibiq.

Intpp. et Erasmi adag. p. 386. At vero his adversatur Suidas, seu quisquis fuit illè Grammaticus, qui verba haec non κατ' ἐναντίωσιν, sed blandiendi causa a veteribus usurpata diserte dixit. Harum itaque rationum an aliqua et quaeenam sit probanda, equidem non exputo. Verum quoquo modo proverbium illud interpretabere, (optime autem interpretere forsitan de ὑποκορίσμῳ eo, quando res bona torquetur ad invidiam contemptumque; ut Platonis Socrates hoc dicat, viros istos artem, quam expetant maxime, sed assequi nequeant, eam illo sophisticæ artis nomine in invidiam vocare,) sed utcunque est, in verbis istis ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ἐλήθη, non dubito, quin necum sit unusquisque non Platonis, sed Grammatici manum agniturus, atque haud scio an vel illud ὅτι glossatoris acumen arguere recte videatur. Nam retine verba, et vide, an possit, adhibitis, ut aiunt, fideculis, commodus et philosopho dignus sensus extorqueri. Ergone ita Platonem dixisse putemus: viros in re publica principes, scribendi studiosissimos, quum rei difficultatem metuant, neque se magnorum scriptorum numero adscriptum iri videant, rem illam dulcissimam odioso nomine in invidiam trahere, quum contra nautae asperum istum et formidolosum Nili cubitum metu ducti per euphemismum quendam dulcem appellent? — Deinde in iis, quae his subiiciuntur, legendum opinor ἐπειδὴν τινὰ γράψωσι λόγον, quanquam hoc levius est. Sed ecce, alia mox occurrit difficultas, a Stephano parum expedita. Quippe illa καὶ ὃς εἶπεν, τὸν ἑαυτὸν δὲ λέγων tentavit vir egregius, itaque scribendum putavit, αὐτὸς ἑαυτὸν δὲ λέγων, ut καὶ ὃς εἶπεν diceretur, quod tale σύγγραμμα adscriberet eius nomen, ὃς εἶπεν. Eam autem esse τὸν συγγραφέα αὐτὸν ἑαυτὸν δὲ λέγοντα μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζοντα. Idem

aliam praeterea suadet emendandi rationem, ut ὡς
 εἶπεν reponatur, atque illud ὡς pro ὅτι accipiatur.
 Quibus opus non esse arbitramur, modo singula ac-
 curate perpenderis. De lege hic agi dilucide patet
 a politico quodam perscripta, ipsaque legis formu-
 la ex parte profertur; legem autem sic perscriptam
 σύγγραμμα Plato dicit, scriptorem ipsum συγγραφεύς,
 veluti scripsit p. 386. Ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ νόμους τιθεῖς,
 σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων. Igitur quum solemne
 legum initium huiusmodi fuisse constet, Ἔδοξε τῇ
 βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, perperam ita Ficinus: *probatum
 est, inquit, scriptum Senatui aut populo*. Scilicet
 Φησί illud ad scriptorem traxit, quum esset ad ipsam
 legem trahendum. Nam σύγγραμμά Φησι eiusdem
 plane generis est, cuius sunt pervagata illa, ὃ λόγος
 Φησί, αἰρεῖ, σημαίνει. Mox illud ὅς pro οὗτος, αὐτός
 adhibitum existimo, usu Atticis tritissimo. Etenim
 quum in legis cuiusque formula eius, qui eam tule-
 rat, nomen diserte scribi soleret, ut est e. g. in illo
 Ἐυήγορος εἶπεν Demosth. Midian. c. 4.: Plato hoc
 loco quoniam in universum de quovis legislatore lo-
 quitur, pronomen illud indefinitum usurpavit. Iam
 illud τὸν ἑαυτὸν non est quod offendat. Plat. So-
 phist. p. 245. Τὸν μὲν τοίνυν ἐμέγε ἔτι τί τις ἂν λέγοι;
 Phileb. p. 227. Δεινὸν μὲν τοίνυν ἔτι προσδεκῶν οὐδὲν
 δεῖ τὸν ἐμέ. Lucian. Hermotim. c. 15. Καὶ μή μοι
 τὸν νῦν δὴ τοῦτον σεαυτὸν ἐννόει, et paullo post ὁποῖος
 τότε ἦσθα ἰδιώτης καὶ κατὰ τὸν νῦν ἐμέ; quibus locis
 articulus cum vi quadam additus videtur, ut nostro
 etiam δὴ illud adiectum declarat. Iam si verba illa
 τὸν ἑαυτὸν — συγγραφεύς apposita παρενθέτως acci-
 pias, velut quandam pronominis ἐπεξήγησιν, lucem
 suam, opinor, locus habebit. Nam ut unum hoc ad-
 dam, illi legis laudatores, ἐπαινέται τοῦ συγγράμματος,
 sunt ipse Senatus populusque, quibus lex a politico
 scripta, probata est. — Denique haec extremo lo-

co posita ουκοῦν ἐὰν μὲν οὗτος ἐμμένῃ, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής *parum accurate trans-*
tulit Ficinus: quod si approbetur, gestiens e theatro
discedit tanquam poëta. Locum illustravit Dorvil-
 lius ad Charit. p. 289. qui vertendum ita docuit:
excedit e theatro auctor, suator, lator legis. Athe-
 nis enim in theatro quoque saepius conciones haberi
 solitas; τὸν ποιητὴν autem de cuiusvis rei, non mo-
 do carminis auctore usurpari. In qua eruditi viri
 explanatione unum est, quod displiceat. Parum
 enim assequor, cur non potius Plato ἐκ τῆς ἐκκλη-
 σίας scripserit, quum concionis in theatro habendae
 mos non esset status atque perpetuus. Itaque vide,
 an forte verba haec, de poëta proprie accipienda,
 usurpata hic sint per translationem quandam de le-
 gis suatore, ut breviter scripserit Plato, proprie
 ita scripturus fuerit: Γεγηθὼς ἀπέρχεται ὁ συγγρα-
 φεὺς ἐκ τῆς ἐκκλησίας, ὥςπερ ποιητής ἐκ τοῦ θεάτρου.
 Cuius rei fidem faciet, ni fallor, locus ille in Cri-
 tia p. 37. ipsi laudatus Dorvillio, ubi Socrates,
 προλέγω γε μὴν, inquit, σοὶ τὴν τοῦ θεάτρου διάνοιαν,
 ὅτι θαυμαστῶς ὁ πρότερος εὐδοκίμησεν ἐν αὐτῷ ποιητής.

In posteriore sermonis huius parte colloquium
 inter Socratem Phaedrumque de vera dicendi arte
 instituitur, adhibitis iis, quae modo exposita sunt, di-
 cendi exemplis. Ac Socrati quidem illud in primis
 necessarium videtur, ut, si quis de re quapiam dice-
 re aggrediatur, is eius rei et singulas partes disper-
 sas in unum aliquod genus redigere, et genus rur-
 sum in partes suas ex artis norma dispertiri queat.
 Sed ipsum audiamus edit. Steph. p. 265. Bip. 561.
 Ἐμοὶ μὲν φαίνεται τὰ μὲν ἄλλα τῷ ὄντι παιδιᾷ πε-
 παῖσθαι· τούτων δὲ τινῶν ἐκ τύχης ῥηθέντων δυοῖν εἶδοιν
 εἰ αὐτὴν τὴν δύναμιν τέχνη λαβεῖν δύναιτό τις, οὐκ ἄχα-
 ρι. ΦΑΙ. Τίνων δὴ; ΣΩ. Ἐἰς μίαν τε ἰδέαν σινορῶντα

ἄγειν τὰ πολλαχῇ διεσπαρμένα· ἵνα ἕκαστον ὀριζόμενος
 δῆλον ποιῇ, περὶ οὗ ἂν αἰεὶ διδάσκειν ἐθέλῃ· ὥσπερ τα-
 νῦν δὴ περὶ Ἑρωτος, ὃ ἐστίν, ὀρισθέν, εἴτ' εὖ εἴτε κα-
 κῶς ἐλέχθη· τὸ γοῦν σαφές καὶ τὸ αὐτὸ αὐτῷ ὁμολο-
 γούμενον, διὰ ταῦτα ἔσχεν εἰπεῖν ὁ λόγος. ΦΑΙ. Τὸ δ'
 ἕτερον δὴ εἶδος τί λέγεις, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Τὸ πάλιν
 κατ' εἶδη δύνασθαι διατέμνειν, κατ' ἄρθρα, ἧ πέφυκε,
 καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγεί-
 ρου τρίπῳ χρώμενον· ἀλλὰ ὥσπερ ἄρτι τῷ λόγῳ τὸ
 ἄφρον τῆς διανοίας ἐν τι κοινῇ εἶδος ἐλαβέτην. ὥσπερ δὲ
 σώματος ἐξ ἐνὸς διπλᾶ καὶ ὁμώνυμα πέφυκε, σκαιὰ τὰ-
 δε ἢ δεξιὰ κληθέντα· οὕτω καὶ τὸ τῆς παρανοίας ὡς ἐν
 ἡμῖν πεφυκὸς εἶδος ἡγήσαμένω τῷ λόγῳ, ὁ μὲν, τὸ ἐπ'
 ἀριστερὰ τεμνόμενος μέρος, πάλιν τοῦτο τέμνων οὐκ ἐπα-
 νῆκε, πρὶν ἐν αὐτοῖς ἐφευρὼν ὀνομαζόμενον σκαιόν τινα
 ἔρωτα ἐλοιδόρησε μάλ' ἐν δίκῃ· ὁ δ' εἰς τὰ δεξιὰ τῆς μα-
 νίας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ὁμώνυμον μὲν ἐκείνῳ, θεῶν δ' αὖ τινα
 ἔρωτα ἐφευρὼν καὶ προτεινόμενος ἐπήνεσεν, ὡς μεγίστων
 ἡμῖν αἴτιον ἀγαθῶν. Quatuor vitia in his verbis in-
 esse putamus. Primum illud συνορῶντα ἄγειν mire
 dictum est. Fortasse Platonis manum restituo,
 quum corrigo ὀρῶντα συνάγειν, in quo facile errare
 potuit librarius. Deinde post ἐλέχθη commate
 distingo, verbaque haec, ὃ ἐστίν, ὀρισθέν, εἴτ' εὖ
 εἴτε κακῶς ἐλέχθη, intexta παρενθέτως, ὀρισθέν au-
 tem pro accusativo, quem dicunt, absoluto accipio.
 Mox in hisce ἀλλὰ ὥσπερ ἄρτι τῷ λόγῳ τὸ ἄφρον τῆς
 διανοίας κ. τ. λ. foeda est macula. Scribe τῷ λόγῳ.
 Tum in verbis illis οὕτω καὶ τὸ τῆς παρανοίας ὡς ἐν
 ἡμῖν πεφυκὸς εἶδος omissa unius syllabae vacula sensu
 suo locum defraudavit. Repone ὡς ἐν ἐν ἡμῖν. Idem
 suadet Ficinus et ipse Plato, quum paullo ante sic
 scripsit: Τῷ λόγῳ τὸ ἄφρον τῆς διανοίας ἐν τι κοινῇ εἶδος
 ἐλαβέτην. Denique Ficinus post ἐλαβέτην perperam
 interpunxit. Commate hoc ab iis, quae sequuntur,
 non puncto separandum esse, totus structurae te-

nor arguit. Haec igitur corrigere potius, quam illud κατ' ἄρθρα tentare Stephanus debebat. Scilicet οἶον κατ' ἄρθρα coniecit. Quidni καὶ κατ' ἄρθρα? Sed proba est scriptura. Nimirum qui κατ' ἄρθρα, ἢ πέφυνε, rem quampiam in partes suas distribuit, is naturalem partium iuncturam sequitur, articulatim rem dissolvit, non distrahit temere neque vi frangit.

Iuvabit, opinor, extremo quoque sermone aliquot locis suum decus instaurasse. Igitur in egregia illa et sublimi de libris scribendis disputatione, in qua videor verum Socraticae disciplinae alumnus agnoscere, praeclare ita Plato de sapiente Steph. 276. Bip. 384. Τοὺς μὲν ἐν γράμμασι κήπους, ὡς ἔοικε, παιδιᾶς χάριν σπερεῖ τε καὶ γράψει· ὅταν δὲ γράφῃ, ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα θησαυρίζομενος, εἰς τὸ λήθης γῆρας ἐὰν ἴκηται, καὶ παντὶ τῷ ταῦτόν ἴχνος μετιόντι, ἡσθήσεται τε αὐτοὺς θεωρῶν φουομένους ἀπαλούς· ὅταν δὲ ἄλλοι παιδικαῖς ἄλλαις χρῶνται, συμπόσις τε ἄρδοντες αὐτοὺς ἑτέροις τε ὅσα τούτων ἀδελφά, τότε ἐκεῖνος, ὡς ἔοικεν, ἀντὶ τούτων οἷς λέγων παίζων διάξει. Hunc locum in fine turpi vitio deformatum ita correximus, τότε ἐκεῖνος, ὡς ἔοικεν, ἀντὶ τούτων ἐν οἷς λέγων, παίζων διάξει. . . Quemadmodum statim infertur: τοῦ ἐν λόγοις δυναμένου παίζειν. Non ita multo post Socrates haec loquens inducitur Steph. 277. Bip. 386: Τί δ' αὖ περὶ τοῦ καλὸν ἢ αἰσχρὸν εἶναι τὸ λόγους λέγειν τε καὶ γράφειν, καὶ ὅπῃ γιγνόμενον ἐν δίκη λέγοιτ' ἂν ὄνειδος; εἰ μὴ ἄρα οὐ δεδήλωκε τὰ λεχθέντα ὀλίγον ἔμπροσθεν. Male haec vertit Hoogev. pag. 83. edit. Sch. nisi forte, quae paullo ante dicta sunt, rem satis declarant. Ita potius vertenda erant: nisi forte, quae paullo ante dicta sunt, rem non satis declarant. Sed subolet hic aliquid de mendo. Scribe καὶ ὅπῃ γιγνόμε-

νον ἐν δίκη λέγοιτ' ἂν ὄνειδος ἢ μή, ἄρα οὐ δεδήλωκε cet. Cui scripturae et Ficinus adstipulatur sic vertendo: *quomodo studium hoc iure vituperari queat, quomodo nequeat*, et ipse etiam Plato p. 347: Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν. Pag. 349: Σκέψασθαι τὸν λόγον ὅπῃ καλῶς ἔχει λέγειν τε καὶ γράφειν καὶ ὅπῃ μὴ, atque ita aliis locis. Mox in his verbis, εἴτε Λυσίας ἢ τις ἄλλος πώποτε ἔγραψεν ἢ γράψει, haud scio an εἴτε legendum sit, quanquam εἴτε illud subsequente ἢ tueri possis ipsius Platonis auctoritate de legg. V. Steph. 139. Bip. 229: Ἡ μὲν δὲ τοιαύτη πόλις, εἴτε που θεοὶ ἢ παῖδες θεῶν αὐτὴν οἰκοῦσι πλείονες ἑνός.

Sermonis finem facturus Socrates Phaedrum edocet, quae Lysiae ceterisque scriptoribus de scribendi arte dicenda habeat. Steph. 278. Bip. 388. Ibi quae leguntur ὅτι νῶ καταβάντες ἐς τὸ Νυμφῶν νᾶμά τε καὶ Μουσῶν ἡκούσαμεν λόγων, in iis duplex mendum insedit. Nam pro καταβάντες manifesto scribendum est καταβάντε, cuius erroris causa in promptu est; pro Μουσῶν autem veram scripturam offert Bas. 2. quae μουσεῖον habet, elegantius sane, quam quod a librario profectum arbitrare. Quippe Μουσῶν si retineas, mirere profecto, cur non ita potius scriptum sit a Platone: ἐς τὸ Νυμφῶν τε νᾶμα καὶ Μουσῶν. Tum optimus ille Platonis emendandi auctor Ficinus scripsit *Musarum coetum*. Atque prorsus ita apud Aristophanem Ran. 93. leguntur χελιδόνων μουσεῖα, ubi vid. Schol. Sed ne ὅλω τῷ θυλάκῳ, satis e Phaedro videmur attulisse, e quibus harum rerum periti de animadversionibus nostris existiment. Ac veremur sane, ne parum videamur modesti, si alia his ex aliis sermonibus petita adiecerimus. Sed quae pudor reticeri iuebat, prolata Platonis illustrandi studium excusabit.

In abstrusissimo igitur dialogo illo, qui Philebi titulum habet, non ita longe ab initio Socrates voluptatem varii et multiplicis generis esse statuit; aliam intemperantis esse, aliam modesti; alia stultum frui, alia sapientem; quas voluptates si qui similes inter se putet, eum iure pro stulto haberi. Tum is, qui cum Socrates ibi disputat, Protarchus, Εἰπὶ μὲν γάρ, inquit, ἀπ' ἐναντίων, ὦ Σώκρατες, αὗται πραγμάτων, οὐ μὲν αὐταὶ γε ἀλλήλαις ἐναντίαι. πῶς γὰρ ἡδονὴ γε ἡδονῇ μὴ οὐχ ὁμοίωτατον ἂν εἴη, τοῦτο αὐτὸ ἐαυτῇ πάντων χρημάτων; Cui Socrates ita respondet: Καὶ γὰρ χρῶμα, ὦ δαιμόνιε, χρώματι κατὰ γε αὐτὸ τοῦτ' οὐδὲν διοίσει τὸ χρῶμα εἶναι, τὸ πᾶν· τό γε μὴν μέλαν τῷ λευκῷ πάντας γινώσκομεν ὡς πρὸς τῷ διάφορον εἶναι, καὶ ἐναντιώτατον ὃν τυγχάνει· καὶ δὴ καὶ σχῆμα σχήματι κατὰ ταῦτόν γένει μὲν ἐστὶ πᾶν ἓν, τὰ δὲ μέρη τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ, τὰ μὲν, ἐναντιώτατα ἀλλήλοις, τὰ δὲ διαφορότητα ἔχοντα μυρίαν που τυγχάνει. καὶ πόλλ' ἕτερα οὕτως ἔχονθ' εὐρήσομεν. ὥστε τούτῳ γε τῷ λόγῳ μὴ πίστευε, τῷ πάντα τὰ ἐναντιώτατα ἓν ποιοῦντί. Φοβοῦμαι δὲ, μή τινας ἡδονὰς ἡδοναῖς εὐρήσομεν ἐναντίας. Assentitur Protarchus, ἴσως· ἀλλὰ τί τοῦθ' ἡμῖν βλάψει τὸν λόγον; Tum Socrates: Ὅτι, inquit, προσαγορεύεις αὐτὰ ἀνόμοια ὄντα, ἐτέρῳ, φήσομεν, ὄνοματι. λέγεις γὰρ ἀγαθὰ πάντα εἶναι τὰ ἡδέα. τὸ μὲν οὖν μὴ οὐχ ἡδέα εἶναι τὰ ἡδέα, λόγος οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ. κακὰ δὲ ὄντα αὐτῶν τὰ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ δὲ, ὡς ἡμεῖς φαμέν, ὅμως πάντα σὺ προσαγορεύεις ἀγαθὰ, αὐτὰ ὁμολγῶν εἶναι τῷ λόγῳ, εἴτις σε προαναγκάζοι. τί οὖν δὴ ταῦτόν ἐν ταῖς κακαῖς ὁμοίως καὶ ἐν ἀγαθαῖς ἐνόν, πάσαις ἡδοναῖς ἀγαθὸν εἶναι προσαγορεύεις; edit. Steph. p. 12 sq. Bip. T. IV. p. 211 sqq. Hic primum verborum illorum καὶ γὰρ χρῶμα, ὦ δαιμόνιε, χρώματι — γένει μὲν ἐστὶ πᾶν ἓν contorta est, immo prorsus absurda structura: quae vide quantum mutata distinctione emendetur. Ita enim interpungendum: Καὶ γὰρ

χρῶμα, ὧ δαιμόνιε, χρώματι· (subaudi e praecedentibus ὁμοιότατον ἂν εἴη·) κατὰ γε αὐτὸ τοῦτ' οὐδὲν διοίσει τὸ χρῶμα εἶναι τὸ πᾶν· τόγε μὴν μέλαν — ἐν τυγχάνει. καὶ δὴ καὶ σχῆμα σχήματι· κατὰ ταύτὸν γένοι μὲν ἐστὶ πᾶν ἐν, et quae his adduntur. Verum aliud hic latet vitium. Nam cetera qui accurate perlegerit, is in illis ἐτέρῳ, Φήσομεν, ὀνόματι valde haerebit. Equidem certe, illud ἐτέρῳ quid sit, plane non assequor. Nimirum non ἐτέρῳ, sed uno bonorum nomine, ἐνὶ γε τῷ ὀνόματι dissimilia ista voluptatis genera Protarchus appellaverat. Hoc igitur reponendum sententiamque Platonis huiusmodi esse putamus: Dicemus, te dissimilia ista uno aliquo nomine comprehendere, in eoque te reprehendemus. Ac simili prorsus ratione et infra in eodem sermone p. 256: Οὕτω πολὺ διαφέροντα ταῦθ' ἐνὶ προσαγορεύομεν ὀνόματι. Illud autem ἐνὶ γε τῷ Atticum esse docti sciunt. Aristoph. Plut. 402: Τὸν Πλοῦτον, ὥς περ τὸ πρότερον, ἐνὶ γε τῷ τρόπῳ βλέψαι ποιησόμεν. Qui locus Phaedri nostri emendationem suppeditat. Ibi enim Steph. 242. Bip. 311. pro ἐνὶ γε τρόπῳ Stephanus, vitium odoratus, legendum censuit vel τινὶ γε τρόπῳ, vel ἐνὶ γέ τινι τρόπῳ. Nos ἐνὶ γε τῷ τρόπῳ reposuimus.

Mox in eadem Socratis Protarchique de voluptatibus disputatione alius occurrit locus, itidem paullulum depravatus. Nam ibi haec leguntur Steph. 14. Bip. 214: Τὴν τοίνυν διαφορότητα, ὧ Πρωταρχε, τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ τ' ἐμοῦ καὶ τοῦ σοῦ, μὴ ἀποκρυπτόμενοι, κατατιθέντες δὲ εἰς τὸ μέσον τολμῶμεν, ἂν πῃ ἐλεγχόμενοι μηνύσωσι, πότερον ἡδονὴν τ' ἀγαθὸν δεῖ λέγειν ἢ τι τρίτον ἄλλο εἶναι· νῦν γὰρ οὐ δήπου πρὸς γε αὐτὸ τοῦτο ὃ φιλονεικοῦμεν, ὅπως ἂν γὰρ τίθεμαι, ταῦτ' ἔσται τὰ νικῶντα, ἢ ταῦθ' ἂν σύ. Illud igitur ἐλεγχόμενοι utcumque interpretabere, nihili erit.

Reponendum opinor ἐλεγχόμενω; intellexit autem τὸ ἀγαθὸν illud utrumque, τὸ ἐμὸν καὶ τὸ σὸν. Deinde δ' illud, quod vocem φιλονεικοῦμεν antecedit, eiiciendum patet.

Leviore praetermitto. In eodem Philebo paullo post deducitur sermo ad spinosum illud et tortuosum disputandi genus de rerum unitate et universitate (περὶ ἑνὸς καὶ πολλῶν.) Hic quum de proprio mentis humanae artificio agitur, quo res singulares ad certa genera certasque species revocantur, genera autem in suas partes rursus dissolvuntur, haec infert Plato Steph. 18. Bip. 222: Ὡς περ ἐν ὁτιοῦν εἴτις ποτὲ λάβοι, τοῦτον, ὡς φαμέν, οὐκ ἐπ' ἀπείρου δεῖ φύσιν βλέπειν εὐθύς, ἀλλ' ἐπὶ τινα ἀριθμὸν· οὕτω καὶ τὸν ἀντίον, ὅταν τις τὸ ἀπείρον ἀναγκασθῇ πρῶτον λαμβάνειν, μὴ ἐπὶ τὸ ἐν εὐθύς, ἀλλ' ἐπ' ἀριθμὸν αὖ τινα πλῆθος ἑκάστον ἔχοντά τι κατανοεῖν, τελευτᾶν τε ἐκ πάντων εἰς ἓν. Postrema igitur loci huius verba videntur nobis correctione aliqua indigere. Scribimus ἀλλ' ἐπ' ἀριθμὸν αὖ τινα (int. δεῖ βλέπειν) πλῆθος ἑκάστων ἔχοντά τι κατανοεῖν; in quo accusativus ἔχοντα referendus est ad infinitivum βλέπειν, e superioribus subaudiendum.

Ἔτι δὲ καὶ τόδε περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα κατανοήσωμεν. βίου γὰρ εἰδὸς τί μοι φαίνεται βουλεύεσθαι δηλοῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐν τούτοις αὐτοῖς. Steph. 55. Bip. 258. βουλεύεσθαι depravatum est. Scribendum βούλεσθαι; cuius permutationis non desunt exempla. Ita eodem sermone Steph. 50. Bip. 289. in verbis hisce τανῦν δὲ ἐπὶ τὰ λοιπὰ βουλεύομαι στέλλεσθαι reponε βούλομαι. Plat. de legg. IV. Steph. 718. Bip. T. VIII. 189. pro συμβουληθέντων θεῶν rescribe συμβουλευθέντων. Eandem mendam recte expulit Stephanus Phaedro 251. Bip. 289. et Protag. 355. Bip. T. VIII. p. 134.

Extremo hoc sermone totius disputationis summa conficitur. In quo ita honeste de veritate et virtute loquentem Socratem suum inducit Plato, ut, quidquid ex molesta prioris sermonis lectione tædii superfit, id ad exitum venienti repente auferat sanctus ille et amabilis Socratici philosophi spiritus. Quo magis operae pretium facturi videmur, si pro virili parte, quantula ea cumque est, opis huic aliquid afferre studeamus. Iam audi divinam Socratis vocem: Πάντη δὴ Φήσεις, ὦ Πρώταρχε, ὑπὸ τε ἀγγέλων πέμπων καὶ παροῦσι Φράζων, ὡς ἡδονὴ κτῆμα οὐκ ἔσθι πρῶτον, οὐδ' αὖ δεύτερον, ἀλλὰ πρῶτον μὲν πῇ περὶ μέτρον καὶ τὸ μέτρον καὶ καίριον, καὶ πάντα ἐπ' οὗτοι αὐτὰ χρὴ νομίζειν τὴν αἰδίδιον εἰρῆσθαι φύσιν. Steph. 66. Bip. 320. Tria hic depravate leguntur. Nam pro πάντῃ legendum πάντι, etiam monente Ficino. Tum ἀγγέλων unde pendeat, non apparet. Repono ἀγγέλον. Denique εἰρῆσθαι in εὐρῆσθαι mutandum esse unusquisque intelliget. — Mox ita Socrates: Οὐκοῦν παντάπασιν ἐν ταύτῳ τῷ λόγῳ καὶ νοῦς ἀπήλλακτο καὶ ἡδονή, μήτοι τ' ἀγαθόν γε αὐτὸ μὴδ' ἕτερον αὐτοῖν εἶναι στερομένων ἀνταρκείας καὶ τῆς τοῦ ἰκανοῦ καὶ τελείου δυνάμεως. Steph. 67. Bip. 322. Paullulum haec de pristina integritate deflexerunt. Pro αὐτὸ enim αὐτῷ (νοῦς καὶ ἡδονή) pro στερομένων si στερομένων scripseris, plana omnia feceris. — Sequitur in exitu pulcherrimus locus, ubi ut graviter, ita iocose, hunc in modum Socrates loquitur: Οὐκοῦν πέμπτον κατὰ τὴν κρίσιν, ἣν νῦν ὁ λόγος ἀπεφάνητο, γίγναιτ' ἂν ἡ τῆς ἡδονῆς δύναμις. — Πρῶτον δέ γε οὐκ ἂν οἱ πάντες βόες τε καὶ ἵπποι καὶ τᾶλλα ζῦμπαντα θηρία φῶσι τῷ τὸ χαίρειν διώκειν· οἷς πιστεύοντες, ὥς περ μάντιες ὄρνισιν, οἱ πολλοὶ κρίνουσι τὰς ἡδονὰς εἰς τὸ ζῆν ἡμῖν εὖ κρατίστας εἶναι· καὶ τοὺς θηρίων ἔρωτας οἶονται κυρίους εἶναι μάρτυρας μᾶλλον, ἢ τοὺς τῶν ἐν Μοῦσῃ φιλοσόφῳ μεμαντευμένων ἐκάστοτε λόγων. Steph. 67. Bip. 322. Stephanus

Ficino obsecutus, post διώκειν interrogandi notam ponendam censuit, in quo lapsus est egregius ceteroquin veterum emendator. Comma potius post οὐκ inferendum, subaudiendumque e verbis praecedentibus γίγνιτ' ἂν. Sed gravior hic latet menda. Nam quid facies verbis illis Φῶσι τῷ τὸ χαίρειν διώκειν. Nimirum mutata una litterula statim loci huius venustatem percipies. Scribe πρῶτον δέ γε οὐκ, ἂν ἅπαντες βόες τε καὶ ἵπποι καὶ τᾶλλα ζύμπαντα θηρία Φῶσι, τὸ τὸ χαίρειν διώκειν.

Omnium, quotquot Plato scripsit, sermonum nescio an nullus sit aut explicatu facilior aut lectu iucundior eo, qui Hippiae maioris inscriptionem habet. In quo maxime admirere egregium temperamentum, quo venustam illam et iocosam ridiculi sophistae cavillationem cum gravitate quadam et dignitate urbanissimus scriptor permiscuit. Sed virtutes dialogi singulatim exquirere, non est huius loci. Id potius operam dabimus, ut, quae in eo corrupte leguntur, quae quidem et pauciora esse et leviuscula nobis videntur, maxima ex parte in pristinum nitorem restituamus. Initio igitur, ubi sophista munerum suorum, quibus publice fungitur, magnitudine se iactat, lepide Socrates τοιοῦτον μέντοι, inquit, ὃ Ἱππία ἐστὶ τὸ τῇ ἀληθείᾳ σοφόν τε καὶ τέλειον ἄνδρα εἶναι. Steph. 281. Bip. T. XI. p. 4. Hic μέντοι illud licet defendi queat, tamen praeestabit μέν τι. Atque ita corrigendus videtur locus ille, qui infra sequitur Steph. 286. Bip. 16. ubi Socrates: Οἷσθα γὰρ δὴ πού σαφῶς, καὶ σμικρὸν τί πού (ita vere Bal. 2.) τοῦτ' ἂν εἴη μάθημα ὧν σὺ τῶν πολλῶν ἐπίστασαι. Respondet Hippias: Μικρὸν μέντοι, νῆ Δί', ὃ Σώκρατες. καὶ οὐδένος ἄξιον, ὥς ἔπος εἰπεῖν. Scribe σμικρὸν μέν τι. Eadem medela sananda sunt illa in Plat. Theaeteto Steph. 181. Bip. T. II. 132. ἀμφό-

τεροι ἂν Φανῶσι μηδὲν μέτριον λέγοντες, γελοῖοι ἐσόμεθα, ἡγούμενοι ἡμᾶς μέντοι λέγειν Φαύλους ὄντας. Manifesto reponendum μέν τι.

Mox sermo est de ingenti sopherarum artis incremento. Ibi suavissimus ille cavillator ita loquitur. Steph. 281. Bip. 5: Εἰ ἄρα νῦν ἡμῖν, ὦ Ἰππία, ὁ Βίας ἀναβιβή, γέλωτ' ἂν ὄφλοι πρὸς ὑμᾶς. ὥσπερ καὶ τὸν Δαίδαλον φασὶν οἱ ἀνδριαντοποιοὶ νῦν, εἰ γενόμενος τοιαῦτ' ἐργάζοιτο, εἴα ἦν ἂφ' ὧν τοῦνομ' ἔσχε, καταγέλαστον ἂν εἶναι. Interpunge: Οἱ ἀνδριαντοποιοὶ, νῦν εἰ γενόμενος — quod et sensus suadet, et illa τοῦ νῦν collocatio postulat. Nam aliter scripsisset οἱ νῦν ἀνδριαντοποιοὶ.

Steph. 283. Bip. 8. ubi haec leguntur τῶν γὰρ προτέρων περὶ Ἀναξαγόρου λέγεται πολλὴ ἀμαθία κατὰ τὸν σὸν λόγον, recte ineptum illud Ἀναξαγόρου Sydenhamus induxit. Mox haec sequuntur: τότε δέ μοι εἶπέ, σὺ αὐτὸς πόθεν πλεῖστον ἀργύριον εἰργάσω τῶν πόλεων εἰς ἃς ἀφικνῇ; ἢ δῆλον ὅτι ἐκ Λακεδαιμόνος; οὐπερ καὶ πλειστάκις ἀφῖξαι. Scripsimus ἢ δῆλον ὅτι ἐκ Λακεδαιμόνος, οἷπερ κ. τ. α.

Steph. 284. Bip. 2: Τί δέ; οὐχ ὡς ἀγαθὸν μέγιστον πόλει τίθενται τὸν νόμον οἱ τιθέμενοι; Malim μέγιστον ὃν πόλει. Quod vitium quoniam multis locis animadvertisse videor, nonnulla hic indicabo. In Phaedro igitur Steph. 268. Bip. IX. 357. scribe καὶ αὐθις ὡς μέγιστον ὃν τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει. Steph. 269. Bip. 369: Τὸ δὲ ἕκαστα τούτων πιθανῶς λέγειν τε καὶ τὸ ὅλον συνίστασθαι, οὐδὲν ἔργον αὐτοὺς δεῖν παρ' ἑαυτῶν τοὺς μαθητὰς σφῶν πορίζεσθαι ἐν τοῖς λόγοις. Repone οὐδὲν ἔργον ὃν, idque παρενθέτως appositum accipe, quae una ratio est structurae huius loci expediendae. Gorg. Steph. 502. Bip. IV. 120: Εἰ δέ τι τυγχάνει ἀρεδὲς καὶ ὠφέλιμον. Adde ὃν.

Steph. 285. Bip. 14: Ναὶ μὰ Δία, ὦ Ἰππία, εὐ-
 τύχηκάς γε, ὅτι γε Λακεδαιμόνιοι οὐ χαίρουσιν, ἂν τις
 αὐτοῖς ἀπὸ Σόλωνος τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἡμετέρους κατα-
 λέγη· εἰ δὲ μὴ, πράγματ' ἂν εἶχες ἐκμανθάνων. Hic
 ne idem, quod nobis olim, cuiquam accidat, ut μὴ
 illud in verbis εἰ δὲ μὴ delendum putet, afferamus
 alios aliquot eiusdem modi locos. Phaedr. St. 241.
 Bip. 509: Ἠγνωκῶς τὸ ἅπαν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει
 ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ' ἀνάγκης ἀνοήτῳ χαρίζεσθαι, ἀλλὰ
 πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νῦν ἔχοντι· εἰ δὲ μὴ, ἀναγ-
 καῖον εἴη ἐνδοῦναι ἑαυτὸν ἀπίστῳ, δυσκόλῳ κ. τ. α. de
 Rep. VII. Steph. 521. Bip. VII. 140: Ἀλλὰ μέντοι
 δεῖ γε μὴ ἐραστάς τοῦ ἄρχειν ἵέναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ μὴ,
 οἷγε ἀντερασταὶ μαχοῦνται. Dio Chrysost. orat. VII.
 p. 105. et Morell.: Ἡμῖν δὲ ἀργύριον οὐκ ἦν, ἀλλ' ἀπω-
 μοσάμην μὴ ἔχειν· εἰ δὲ μὴ, δεδωκέναι ἂν.

Steph. 287. Bip. 17: Ὁ νῦν δὲ εἶπον, οὐ μέγα
 ἐστὶ τὸ ἐρώτημα· ἀλλὰ καὶ πολὺ τούτου χαλεπώτερον
 ἂν ἀποκρίνασθαι ἐγὼ σε διδάξαιμι. Mirere hic Step-
 hanum, virum Graece doctissimum, haec scribentem:
deesse puto praepositionem πρὸς ante πολὺ, et cum
χαλεπώτερον subaudiri vocem praecedentem ἐρώ-
τημα. Eadem enim pagina, Bip. 18. sequuntur
 haec: "Ἄλλοτι οὖν, ἂν ἐγὼ τοῦτο ἀποκρίνωμαι, τὸ ἐρω-
 τώμενόν τε ἀποκεκριμένος ἔσομαι καὶ ὀρθῶς. Alcib. 1.
 Steph. 106. Bip. V. 10: Εἰ (scr. ἦ) χαλεπὸν δοκεῖ
 τὸ ἀποκρίνασθαι τὰ ἐρωτώμενα. Xenoph. Cyrop. V.
 5. 21: Εἰ μὴδὲ τοῦτο βούλει ἀποκρίνασθαι σὺ τοῦτο
 τούντεῦθεν λέγε.

Steph. 289. Bip. 21: Εἴεν, μανθάνω, ὦ Ἰππία, ὡς
 ἄρα χρή ἡμᾶς ἀντιλέγειν πρὸς τὸν ταῦτα ἐρωτῶντα, τά-
 δε, ὦ ἄνθρωπε, ἀγνοεῖς ὅτι κ. τ. λ. Interpunge: ἐρω-
 τῶντα τάδε· ὦ ἄνθρωπε κ. τ. λ.

Steph. 290. Bip. 23: Καὶ ἐγὼ, τί μάλιστα, φήσω. Ὅτι, ἐρεῖ, τῆς Ἀθηνᾶς τοῦς ὀφθαλμοὺς οὐ χρυσοῦς ἐποίησεν, οὐδὲ τὸ ἄλλο πρόσωπον, οὐδὲ τοὺς πόδας, οὐδὲ τὰς χεῖρας, (εἴπερ χρυσοῦν γε δὴ ὄν κάλλιστον ἐμελλε φαίνεσθαι,) ἀλλ' ἐλεφάντινον. δῆλον ὅτι τοῦτο ὑπὸ ἀμαθίας ἐξήμαρτεν. Hic aut ita mutanda est verborum distinctio: Ὅτι — ἐλεφάντινον, δῆλον ὅτι, aut, quod malim, scribendum δῆλον ὅν ὅτι.

Steph. 291. Bip. 26: Βούλει σοὶ εἶπω, ᾧ Σώκρατες, ὁ εἰπὼν εἶναι τὸ καλὸν ἀπαλλάξεις αὐτὸν τῶν πολλῶν λόγων. Leni medela loco huic decus suum restitues. Scribe ἀπαλλάξεις σαυτὸν. Ita p. 303. Bip. 55: Εὖγε σὺ ποιῶν, ᾧ Ἰππία· ἵνα καὶ ἀπαλλαγῶμεν πλείονος ζητήσεως.

Steph. 294. Bip. 52: Τούτῳ (τῷ ὑπερέχοντι) γὰρ πάντα μεγάλα ἐστί· καὶ ἂν μὴ φαίνεται, ὑπερέχη δέ, ἀνάγκη αὐτοῖς μεγάλους εἶναι. Corrige φαίνεται. Ut in Theaetet. Steph. 183. Bip. 157: Ἐάν πέρ γε βούλεται, scribendum βούλεται.

Steph. 296. Bip. 57: Ἀλλὰ μέντοι δυνάμει γε δύνανται οἱ δυνάμενοι. οὐ γάρ πω ἀδυναμία γε. Repone οὐ γάρ που. Qua ratione sanandum puto locum, qui infra infertur Steph. 299. Bip. 45: οὐ γάρ πω διὰ τοῦτο καλὴ ἐστὶν ἢ ἡδονὴ ἢ διὰ τῆς ὀψεως, ὅτι δι' ὀψεως ἐστίν.

Steph. 296. Bip. 58: Ἐκεῖνο μὲν τοίνυν οἴχεται, τὸ δυνατόν τε καὶ χρήσιμον ἀπλῶς εἶναι καλόν. ἀλλ' ἄρα τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο, ᾧ Ἰππία, ὁ ἐβούλετο ἡμῶν ἢ ψυχῇ εἰπεῖν, ὅτι τὸ χρήσιμόν τε καὶ τὸ δυνατόν ἐπὶ τὸ ἀγαθόν τι ποιῆσαι τοῦτ' ἐστὶ τὸ καλόν. In ordine horum verborum vitii aliquid haeret. Scripsit Plato ὅτι τὸ δυνατόν τε καὶ τὸ χρησιμὸν ἐπὶ τὸ ἀγαθόν — Cuiusmo-

di verborum transpositione videtur nobis egere locus quidam in Ciceronis ad Atticum Epistolis. I. 19. quem non alienum fuerit huc apponere. *Neque enim illae res aut ita sunt obscurae, ut testimonium, aut ita dubiae, ut laudationem desiderent.* A Cicerone ita scriptum putamus: *aut ita sunt dubiae, ut testimonium, aut ita obscurae, ut laudationem desiderent.*

Steph. 297. Bip. 41: "Ορα εἰ ὁ ἄν χαίρειν ἡμᾶς ποιῇ, (μήτι πάσας τὰς ἡδονὰς, ἀλλ' ὁ ἄν διὰ τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ὀψέως) τοῦτο Φαῖμεν εἶναι καλόν. πῶς τι ἄρ' ἄν ἀγωνιζοίμεθα; Hunc locum fuit quum ita constituendum putarem, nec me meae nunc poenitet coniecturae: "Ορα εἰ — ποιῇ (μή τοι πάσας — ὀψέως) τοῦτο Φαῖμεν εἶναι καλόν πως. Τί γὰρ ἄν ἀγωνιζοίμεθα;

Steph. 298. Bip. 42: Κινδυνεύομεν γάρ τοι ἐν τῇ αὐτῇ ἐμπεπτωκότες ἀπορίᾳ περὶ τοῦ καλοῦ, ἐν ἧπερ νῦν δὴ, οἶσθαι ἐν ἄλλῃ τινὶ εὐπορίᾳ εἶναι. Hic εὐπορίᾳ illud inculcatum est ab inepto glossatore, qui illud νῦν δὴ, paullo ante, parum intelligeret, neque istam Socratis disputationem fatis perspexisset.

Steph. 299. Bip. 44: Καλῶς δὴ λέγετε, Φῆσει. οὐκοῦν εἶπερ τὸ δι' ὀψέως καὶ ἀκοῆς ἡδὺ καλόν ἐστιν· ὁ μὴ τοῦτο τυγχάνει ὃν τῶν ἡδέων, δῆλον ὅτι οὐκ ἄν καλὸν εἴη. Legendum videtur ὁ μὴ τοιοῦτο τυγχάνει ὃν.

Steph. 299. et 300. Bip. 45: Οὐ — διὰ τοῦτο καλὴ ἐστὶν ἡ ἡδονὴ ἢ διὰ τῆς ὀψέως, ὅτι δι' ὀψέως ἐστίν. εἰ γὰρ τοῦτο αὐτῇ ἦν τὸ αἴτιον καλῇ εἶναι, οὐκ ἄν ποτε ἦν ἡ ἑτέρα, ἢ διὰ τῆς ἀκοῆς, καλὴ. οὐκοῦν ἐτι γε δι' ὀψέως ἡδονή. Hic neque illud ἐστὶ γε, quod Stephanus in vetere quodam libro repertum probavit, neque Cornarii emendationem, οὐκ ἔτι γε, am-

plectendam puto. Malim quidem pro ἔτι γε legere ὅτι γε; idemque paullo post reponendum arbitror in verbis his οὐκ οὖν ἔτι γε δι' ἀκῆς ἡδονή.

Steph. 301. Bip. 48: "Ἐτι τοίνυν εἰ χρυσοῖ ἂν ἢ ἀργυροῖ ἢ ἐλεφάντινοι, εἰ δὲ βούλει, γενναῖοι ἢ σοφοὶ ἢ τίμιοι ἢ γέροντές γε ἢ νέοι ἢ ἄλλο ὅτι βούλει τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀμφοτέροι τυγχόμεν ὄντες· ἄρ' οὐ μεγάλη ἀνάγκη καὶ ἐκάτερον ἡμῶν τοῦτο εἶναι. Una in his verbis syllaba videtur redundare. Illud γε, quod vocabulum γέροντες subsequitur, male repetitum est a librario.

Steph. 302. Bip. 50: Καὶ γὰρ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι ἡ διὰ τῆς ὀψεως καὶ δι' ἀκοῆς ἡδονὴ οὐ τούτῳ ἂν εἶεν καλαί, ὅτι τυγχάνοιεν ἐκατέρα μὲν αὐτῶν εἶναι πεπονθυῖα, ἀμφοτέραι δὲ μή· ἢ ἀμφοτέραι μὲν, ἐκατέρα δὲ μή· ἀλλ' ἐκείνῳ ὃ ἀμφοτέραί τε καὶ ἐκατέρα. Rescribe ἐκείνῳ ὃ ἀμφοτέραι — —

Protuli ea sermonis huius loca, quae et manifestis quibusdam vitiis laborare et facilem habere correctionem viderentur. Nam restant quaedam, quae occultiori corruptione depravata aut librorum opem, aut excellentis critici ingenium requirant. Igitur quod facere institui, in eo pergam, atque his pauca quaedam subiungam e priori parte librorum Platonis de Legibus. Qui quidem libri ita singularem prorsus habent formam coloremque dicendi, ut si quis finita aurei illius de re publica operis lectione ad eos accedat, is vix eiusdem scriptoris manum videre sibi videatur. Certe quum ceteris in libris fere omnibus non disferendi magis subtilitatem, quam dicendi elegantiam suavitatemque confectatus sit Plato, in hac operosa de rebus gravissimis disputatione prae philosophandi arte illam di-

cendi rationem videtur prope contempniffe. Quod ne quis iniquius a nobis dictum existimet, uno tenore hos libros legere instituat; sic facillime, quanta saepe sit orationis obscuritas legendique molestia, indicabit. Atque iniqua quadam fortuna factum est, ut qui libri satis per se ipsi difficiles sunt ad intelligendum, in iis magna quaedam infederit gravissimarum mendarum multitudo. Quarum etsi non exiguam partem feliciter fustulit Stephanus, qui in restituendis his libris accuratius quam in alio Platonis ullo elaboravit, supersunt tamen plurimae, quas absque librorum veterum auxilio persanari posse desperes. Equidem quas deprehendisse mihi videor, earum aliquas breviter hic exponam.

Lib. 1. Steph. 630. Bip. 16: Ὁ τῇδε παρὰ Διὸς νομοθέτης πᾶς τε οὗ καὶ σμικρὸν ὄφελος, οὐκ ἄλλο ἢ πρὸς τὴν μεγίστην ἀρετὴν μάλιστα βλέπων αἰεὶ θήσει τοὺς νόμους. Inepte hic Bipontini editores de structuræ negligentia somniant. Vitium odoratus est Stephanus, qui οὐ πρὸς ἄλλο legendum coniecit. Tu lege οὐκ ἄλλοσε ἢ, quemadmodum scripsit in Theaeteto Steph. 202. Bip. II. 178: ἡ οἷε ἄλλοσέ ποί βλέποντα ταῦτα εἰπεῖν τὸν εἰπόντα ἃ λέγομεν. Tum in verbis, quae statim post inferuntur, ἐστὶ δέ, ὡς φησὶ Θεόγνης, αὕτη πιστότης ἐν τοῖς δεινοῖς, legerim πιστότης τις ἐν τοῖς δεινοῖς.

Steph. 647. Bip. 50: Ἄρ' οὖν οὐκ ἂν νομοθέτης καὶ πᾶς, οὗ καὶ σμικρὸν ὄφελος, τοῦτον τὸν φόβον ἐν τιμῇ μεγίστῃ σέβει, καὶ καλῶν αἰδῶ, τὸ τούτων θάρρος ἐναντίον ἀναΐδειαν προσαγορεύει. In promptu est librarii error. Restitui τὸ τούτω θάρρος ἐναντίον. Mox haec sequuntur: καὶ μὴν ἄφοβόν γε ἕκαστον βουλευθέντες ποιεῖν, φόβων πολλῶν τινῶν εἰς φόβον ἄγοντες αὐτὸν μετὰ νόμου, τοιοῦτον ἀπεργαζόμεθα. Hic illa εἰς

Φόβον Φόβων non concoquo, suspicorque a Platone scriptum fuisse φοβερῶν πολλῶν τινῶν εἰς Φόβον ἄγοντες.

Steph. 649. Bip. 54: Τῆς ἀφοβίας καὶ τοῦ λίαν θαρρῆν καὶ ἀκαίρως, ἃ μὴ χρὴ, πότερον ἔστι (τι?) πόμψ, ἢ πῶς λέγομεν; Ἔστι, φήσει πού τὸν οἶνον ὁ φράζων. Fortasse rescribendum ἔστι, φήσει που, τὸν οἶνον φράζων. Eandem fere medelam desiderat locus in Gorgia Steph. 506. Bip. IV. 128. Verba haec sunt ἂν τι φαίνεται ὁ λέγων ἀμφισβητῶν ἐμοί, ἐγὼ πρῶτος συγχωρήσομαι. Scilicet Plato scripsit ἂν τι φαίνεται λέγων ὁ ἀμφισβητῶν.

Lib. II. Steph. 656. Bip. 65: Μῶν οὖν τι βλάβην ἔσθ' ἦντινα φέρει τῷ χαίροντι πονηρίας ἢ σχήμασιν ἢ μέλεσιν; ἢ τιν' ὠφέλειαν αὐτοῖς πρὸς τάναντία τὰς ἡδονὰς ἀποδεχομένοις; Lenissima hoc loco opus est mutatione. Pro αὐτοῖς scribe αὖ τοῖς.

Steph. 658. Bip. 70: Ῥαψῳδὸν δὲ, καλῶς Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσειαν ἢ τι τῶν Ἡσιοδείων διατιθέντα, τάχ' ἂν ἡμεῖς οἱ γέροντες ἡδιστα ἀκούσαντες, νικᾶν ἂν φαῖμεν πάμπλου. τίς οὖν ὀρθῶς ἂν νενικηκῶς εἴη τὸ μετὰ τοῦτο; ἢ γάρ; Ναί. Extrema haec verba quin depravationis aliquid habeant, dubitari non potest. Atque miror, Stephano emendationem non succurrisse. Quippe aut plane nos fallit opinio, aut Plato ita scripsit: τίς οὖν ὀρθῶς ἂν νενικηκῶς εἴη, τὸ μετὰ τοῦτο, λεκτέον. ἢ γάρ; Ναί. Quae loquendi ratio apud Platonem tritissima est, ut in Phaedr. Steph. 262. Bip. 355: Παῦσαι. τί δὲ οὖν οὗτος ἀμαρτάναι καὶ ἄτεχνον ποιεῖ, λεκτέον. ἢ γάρ; Ναί.

Steph. 668. Bip. 90: Οὐ γὰρ εἰ τῷ δοκεῖ, ἢ μὴ τίς χαίρει τῷ, τότε ἴσον, οὐδὲ τὸ σύμμετρον ἂν εἴη σύμ-

μετρον ὅλως. Hunc locum una macula Cornarius videtur liberasse, quum Ficinum secutus legi iubet ἢ τις χαίρει τῷ; alteram satis apertam non vidit. Nimirum Platonis manum restitues ita scribendo: τὸ γε ἴσον ἴσον, οὐδὲ τὸ σύμμετρον — — ὅλως. Mox haec leguntur μιμήσεως γὰρ ἦν, ὡς ἔφαμεν, ὀρθότητος, εἰ τὸ μιμηθὲν, ὅσον τε καὶ οἶον ἦν, ἀποτελοῖτο. Tu lege ὀρθότης τις, εἰ —

Steph. 668. Bip. 91: Λέγω τὸ τοιόνδε, οἶον τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ σώματος καὶ ἐκάστων τῶν μερῶν τὰς θέσεις ἢ ἔχει, ὅσοι τέ εἰσι καὶ ὅποια παρ' ὅποια αὐτῶν κείμενα τὴν προσήκουσαν τάξιν ἀπείληφε, καὶ ἔτι δὴ χρώματά τε καὶ σχήματα ἢ πάντα ταῦτα τεταραγμένως εἰργασται. Hic pro ἢ πάντα scribendum puto ἢ εἰ πάντα. Deinde illi ἀριθμοὶ τοῦ σώματος quid sibi velint, plane non assequor. Sed vide, an legendum sit ῥυθμούς.

Steph. 671. Bip. 98: Οὐκοῦν εἴγε εἴη τοιαύτη μὲν μέθη, τοιαύτη δὲ παιδιὰ μῶν οὐκ ὠφεληθέντες ἂν οἱ τοιοῦτοι συμπόται καὶ μᾶλλον φίλοι, ἢ πρότερον, ἀπαλλάττοιντο ἀλλήλων — —; Ὁρθῶς, εἴγε δὴ εἴη ἐπὶ τοιαύτῃ οἶαν νῦν λέγεις. Ficinus quum postrema loci huius verba ita transtulit: sic certe, si talis esset ebrietas, qualem modo narrabas, videtur illa hunc in modum legisse: Ὁρθῶς, εἴγε δὴ εἴη τοιαύτη, οἶαν νῦν λέγεις. His quae paullo post subiiciuntur, καὶ γὰρ ἔτι πλείω τις ἂν ἐπεξέλθοι λέγων· ἐκεῖ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ὃ δωρεῖται, λέγειν μὲν ὄκνος εἰς τοὺς πολλοὺς κ. τ. α., in iis unius vocolae unam litterulam depravatam opinor. Pro ἐκεῖ reponendum est ἐπεὶ.

Lib. III. Steph. 682. Bip. 116: Θεῖον γὰρ οὖν δὴ καὶ τὸ ποιητικὸν ἐνθεαστικὸν ὃν γένος ὑμνωδοῦν πολλῶν τῶν κατ' ἀλήθειαν γιγνομένων ζύν τισι Χάρισι καὶ

Μούσαις ἐφάπτεται ἐκάστοτε. Hic verba illa τὸ ποιητικὸν aut suo loco turbata sunt atque sic reponenda: θεῖον γὰρ οὖν δὴ τὸ ποιητικὸν καὶ ἐνθ.; aut, quod valde suspicor, ex glossematis annotatione in textum migrarunt.

Steph. 698. Bip. 150: Συναΐψαντες γὰρ ἄρα τὰς χεῖρας σαγηνεύσαιεν πᾶσαν τὴν Ἑρετρικὴν οἱ στρατιῶται τοῦ Δάτιδος. Vocabulum ἄρα probum non puto, pro quo fortasse restituendum est ἄμα.

Steph. 699. Bip. 152: Ὁ φόβος ὃ τότε παρὼν, ὃ, τε ἐκ τῶν νόμων, τῶν ἐμπροσθεν γεγονώς, ὃν δουλεύοντες τοῖς πρόσθεν νόμοις ἐκέκτηντο, ἢν αἰδῶ πολλάκις ἐν τοῖς ἄνω λόγοις εἶπομεν· ἢ καὶ δουλεύειν ἔφαμεν δεῖν τοὺς μέλλοντας ἀγαθοὺς ἔσσεσθαι· ἧς ὁ δειλὸς ἐλεύθερος καὶ ἄφοβος. ὃν εἰ τότε μὴ δέος ἔλαβεν, οὐκ ἂν ποτε ξυνελθὼν ἡμύνατο. Sanitatem huius loci restitues ita: ἧς ὁ δοῦλος — ἄφοβος. ὃν εἰ τὸ τότε — δέος κ.τ.α.

Steph. 700. Bip. 154: Ταῦτ' οὖν οὕτω τεταγμένως ἤθελεν ἀρχεσθαι τῶν πολιτῶν τὸ πλῆθος — Nobi Plato videtur scripsisse τούτων οὕτω τεταγμένων.

Lib. IV. Steph. 709. Bip. 171: Ταῦτα δὴ πάντα προιδὼν τις αἰξίειεν ἂν εἰπεῖν, ὃ ἐγὼ νῦν δὴ. Hic fuit quum ἀξιῶσειεν pro αἰξίειεν legendum arbitrarer. Nunc pro εἰπεῖν malim εἰπὼν. Deinde ubi de vi fortunae et artis in vita humana disputatur, haec dicuntur a Platone: Οὐκοῦν ὅγε πρὸς ἑαστόν τι τῶν εἰρημένων ἔχων τὴν τέχνην, καὶ εὐξασθαι περὶ δύναιτο ὀρθῶς τι παρὸν αὐτῷ διὰ τύχης, τῆς τέχνης ἂν μόνον ἐπιδέοι. In quibus, non dubito, quin extrema verba vitiosa sint, totaque sententiarum consecutione accurate perpensa in eam adducor opinionem, ut cum

cum Stephano ὃ παρὸν scribendum, deinde pro ἐπι-
δέοι reponendum ἔτι δέοι putem.

Steph. 714. Bip. 181: Δημοκρατία ψυχὴν ἔχου-
σα ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὀρεγομένην καὶ πληροῦσθαι τού-
των δεομένην, στέγουσαν δὲ οὐδέν, ἀλλ' ἀνηνύτω καὶ ἀπλή-
στῳ κακῷ νοσήματι ξυνεχομένην. — Repone ἀπλήστῳ
κακῶν νοσήματι. Eadem pagina haec leguntur: οὔτε
γὰρ πρὸς τὸν πόλεμον οὔτε πρὸς ἀρετὴν ὅλην βλέπειν
δεῖν φασι τοὺς νόμους· ἀλλ' ἥτις ἂν καθεστηκυῖα ἢ πολι-
τεία, ταύτην δεῖν τὸ ξυμφέρον, ὅπως ἄρξει τε αἰεὶ καὶ μὴ
καταλυθῆσεται. Vulgarem lectionem Bipontini pro-
bam putant: ego non puto. Post δεῖν excidisse vi-
detur σκοπεῖν.

Steph. 718. Bip. 190: Τὰ τοίνυν δὴ λεχθέντα
ἔδοξε τί μοι προὔργου δρᾶν εἰς τὸ περὶ ὧν ἂν παραινῇ μὴ
παντάπασιν ὠμῆς ψυχῆς λαβόμενα, μᾶλλον δ' ἡμερώτε-
ρόν τε ἂν ἀκούειν καὶ εὐμενέστερον. Locum hunc ita
potius constituerim: τὰ τοίνυν δὴ λεχθέντα ἔδοξε τί
μοι προὔργου δρᾶν εἰς τὸ, περὶ ὧν ἂν περαίνῃ μὴ
παντάπασιν ὠμῆς ψυχῆς λαβόμενα, μᾶλλον δὴ ἡμερώτε-
ρον — εὐμενέστερον.

Steph. 721. Bip. 195: Ἐἰ δὲ μὴ, ζημιοῦσθαι χρή-
μασί τε καὶ ἀτιμίᾳ· χρήμασι μὲν τόσοις καὶ τόσοις, τῇδε
καὶ τῇδε ἀτιμίᾳ. Hic una excidit syllaba. Scribe
τῇδε δὲ καὶ τῇδε ἀτιμίᾳ.

Lib. V. Steph. 728. Bip. 205: Πᾶς γὰρ ὁ, τ' ἐπὶ
γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος, οὐδὲ, εἰπεῖν
ξυλλήβδην, ὅσαπερ νομοθέτης αἰσχροὶ εἶναι καὶ κακὰ
διαριθμούμενος τάττη καὶ τούναντίον ἀγαθὰ καὶ καλὰ,
τῶν μὲν ἀπέχεσθαι μὴ ἐθέλῃ πάσῃ μηχανῇ, τὰ δὲ ἐπι-
τηδεύειν ξύμπασαν κατὰ δυνάμιν, οὐκ οἶδεν ἐν τούτοις
πᾶσι πᾶς ἄνθρωπος ψυχὴν, θειότατον ὄν, ἀτιμώτατα
καὶ κακοσχημονέστατα διατιθεῖς. Divini huius loci

integritas non dubito, quin ita possit restitui: οὐδὲ, εἰπεῖν ξυλλήβδην, ὅς ἂν, ὅσαπερ νομοθέτης — τάττει — Neutiquam enim probanda est Stephani emendatio; pro οὐδὲ reponentis ὅς δὲ, et particulam ἂν post ὅσαπερ inferi iubentis.

Steph. 729. Bip. 209: Σχεδὸν γὰρ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ξένων καὶ εἰς τοὺς ξένους ἀμαρτήματα παρὰ τῶν πολιτῶν εἰς θεὸν ἀνηρτημένα τιμωρὸν μᾶλλον. Repone παρὰ τὰ τῶν πολιτῶν; ut et ipsa loci ratio et Ficini interpretatio suadet, quum vertit: *ferme enim omnia peregrinorum contra peregrinos peccata prae illis, quae inter cives committuntur, ultori deo curae sunt.*

Steph. 737. Bip. 224: Εἰρήσθω δὲ νῦν, ὅτι διὰ τοῦ μὴ φιλοχρηματεῖν μετὰ δίκης· ἄλλη δ' οὐκ ἔστιν οὐτ' εὐρεῖα οὐτε στενὴ τῆς τοιαύτης μηχανῆς διαφυγή. μετὰ δίκης depravatum censeo, corrigendumque μετ' ἀδικίας.

Steph. 739. Bip. 230: Ἦν δὲ νῦν ἡμεῖς ἐπικεχειρήκαμεν (πολιτεῖαν), εἴη τε ἂν γενομένη πως, ἀθανασίας ἐγγύτατα· καὶ ἡ μὲν δευτέρως· τρίτην δὲ μετὰ ταῦτα — διαπερανούμεθα. Priora ita vertit Ficinus: *ea vero, quam hic nos aggressi sumus, si fiat, proxime quodammodo ad immortalitatem accedet.* In Graecis vereor ut proba sint omnia. Fortasse rescribendum est εἴη γε ἂν, γενομένη πως.

Steph. 746. Bip. 244: Τὸ γὰρ ὁμολογούμενον αὐτὸ αὐτῷ δὴ που πανταχῇ ἀπεργάζεσθαι καὶ τὸν τοῦ Φαυλοτάτου δημιουργόν, ἄξιον ἐσομένον λόγου. Non dubium est, quin δὴπου vitiosum sit. Emendo δεῖ που.

Lib. VI. Steph. 751. Bip. 249: Παντί που δῆλον τὸ τοιοῦτον, ὅτι μεγάλου τῆς νομοθεσίας ὄντος ἐρ-

γου, τοῦ πόλιν εὖ παρεσκευασμένην ἀρχὰς ἀνεπιτηδεIOUS ἐπιστῆσαι τοῖς εὖ κειμένοις νόμοις, οὐ μόνον οὐδὲν πλεόν εὖ τεθέντων; οὐδ' ὅτι γέλως ἂν πάμπολυς συμβαίνοι, σχεδὸν δὲ βλάβαι καὶ λῶβαι πολὺ μέγιστα ταῖς πόλεσι γίγνονται ἂν ἐξ αὐτῶν. *Mendosa haec esse, quis non videt? Igitur Stephanus eam proposuit emendationem, ut praepositio ἐκ praefigeretur verbis illis τοῦ πόλιν εὖ παρεσκευασμένην etc.* Sed quae auctori ipsi non plane satisfecit emendatio, eam, opinor, vix alius quisquam probabit. Nimirum Stephanus verba illa *μεγάλου τῆς νομοθεσίας ὄντος ἔργου* ita exposuit: *quum legum latio res ardua sit, quod si Plato scripsisset, parum hic aptam sententiam inculcasset.* Nobis igitur de restituendo loco diu multumque cogitantibus videtur gravius aliquod vitium infedisse. Scilicet aut plane fallor, aut desunt hic aliqua, hunc fortasse in modum supplenda: *παντί που δῆλον τὸ τοιοῦτον, ὅτι μεγάλου τῆς νομοθεσίας ὄντος ἔργου, τοῦ πόλιν εὖ παρεσκευασμένην ἀρχὰς ἐπιτήδεIOUS ἔχειν, ἐκ τοῦ ἀρχὰς ἀνεπιτηδεIOUS ἐπιστῆσαι τοῖς εὖ κειμένοις νόμοις οὐ μόνον. οὐδὲν πλεόν εὖ τεθέντων κ. τ. λ.*

Steph. 755. Bip. 257: *Ἐξηκοντούτης δὲ ἐνεχθεῖς δέκα μόνον ἀρχέτω ἔτη, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὅπως, ἂν τις πλεόν ὑπερβάς ἐβδομήκοντα ζῇ, μηκέτι ἐν τούτοις τοῖς ἀρχουσι τὴν τηλικαύτην ἀρχὴν ὡς ἀρξῶν διακονηθήτω.* Mirum ὅπως subsequenti imperativo. *Rescribo ὅπόσον ἂν τις πλεόν cet.* Illud autem *διακονηθήτω* dubito an integrum sit. Neque tamen *medela* succurrit.

Steph. 763. Bip. 275: *Διαχειροτονηθέντων δὲ καὶ ἀφικομένων εἰς ἕξ οἷς ἂν πλείσται γίγνωνται, τοὺς τρεῖς ἀποκληρωσάντων.* Post *εἰς excidisse videtur κρίσιν, ut scripsit Bip. 278: τῶν ἀφικομένων εἰς κρίσιν.*

Steph. 765. Bip. 278: Ὅς δ' ἂν εἰς ἐκ προχειροτονηθέντων δέκα λάχῃ δοκιμασθεῖς, τὸν ἐνιαυτὸν τῶν χορῶν ἀρχέτω κατὰ νόμον. Hic iterum vocula excidit. Quippe Plato scripserat προχειροτονηθέντων τῶν δέκα.

Steph. 770. Bip. 289: Τῶν ἄλλων ὅποσα ἐμπόδια τούτοις, μηδὲν προτιμῶν φανεῖται μηδ' ὅστις οὖν· τελευτῶν δέ, καὶ πόλεως ἐὰν ἀνάστατον ἀνάγκη φαίνεται γίνεσθαι, πρὶν ἐθέλῃν δούλειον ὑπομείναςα ζυγὸν ἀρχεσθαι ὑπὸ χειρόνων, ἢ λείπειν φυγῇ τὴν πόλιν. Locum hunc ita refingo: — φανεῖται μηδ' ὅστις οὖν, τελευτῶν δέ καὶ, πόλεως ἐὰν ἀνάστασιν — γίνεσθαι, πρὶν — — ὑπομείνας —

Steph. 772. 292: Ὅπόθεν τις οὖν καὶ ὀπηνίκα τῶν πέντε καὶ εἴκοσι γεγονότων ἔτη, σκοπῶν καὶ σκοπούμενος ὑπ' ἄλλων, κατὰ νοῦν ἑαυτῷ καὶ πρέποντα εἰς παίδων κοινωνίαν καὶ γένεσιν ἐξευρημέναι πιστεύει, γαμείτω κ. τ. λ. Pro πρέποντα repone πρέπον τι; quemadmodum statim sequitur τὸ δὲ πρέπον καὶ τὸ ἀρμόττον ὡς χρὴ ζητεῖν, πρῶτον ἐπακουσάτω.

ERRATA.

Pag. 6. v. 6. iucundissimam l. iucundissimum.

• 11. • 4. a fin. ἐξαλειφθῇ l. ἐξαλειφθῆ.

• 13. • 2. a fin. Eam l. Eum.

• 15. fin. σινορῶντα l. συνορῶντα.

• 16. v. 2. ἐθέλη l. ἐθέλη.

• 18. ἐπήνεσεν l. ἐπῆνεσεν.

• 19. • 8. a fin. post ἐμολογῶν inferre ἀνόμοια ὄντα.

• 19. • 14. πάντας l. πάντες.

• 20. • 4. a fin. post λέγειν inferre ἢ φρένησιν.

• 20. • 10. 17. 19. 23. pro τῷ l. τῷ.

• 25. • 3. ἄρχοντες l. ἄρχοντας.

• 27. • 15. ἀγωνιζοίμεθα l. ἀγωνιζόμεθα.

• 28. • 1. quidem l. equidem.

• 3. ἀκῆς l. ἀκοῆς.

• 30. • 4. a fin. ἀμαρτάναι l. ἀμαρτάνει.

